

Rectora Magnífica,
Digníssimes autoritats,
Membres de la comunitat universitària,
Senyores i senyors,

Em correspon exposar els mèrits de Miquel Roca Junyent que han portat el Consell de Govern de la UdG a concedir-li el doctorat *honoris causa*. Aquest títol segueix els que ja va rebre de la Universitat de Lleó i de la UNED, fa alguns anys. En el nostre cas, hem pres en consideració els criteris que figuren en la normativa de la UdG i, molt destacadament, els referits a les seves aportacions al coneixement, la vinculació a la institució universitària, així com el seu servei a la societat. La biografia de Miquel Roca inclou aquests capítols de manera brillant i indestriable.

Llicenciat en Dret l'any 1961 a la Universitat de Barcelona, hi va començar a ensenyar el dret administratiu i va iniciar una línia de recerca entre el dret públic i l'economia. Va publicar el 1965 l'epíleg a la versió catalana de la *Història de l'economia moderna*, de G. D. H. Cole, i, amb Narcís Serra i Jaume Soler, *Las sociedades de economía mixta*, el 1969. Ara qualsevol consulta a una base de dades permet constatar la persistència d'aquest perfil universitari. Són interessants, per exemple, les seves contribucions a *La societat anònima europea*, *crònica d'un llarg camí* (2003) o *Manual de la empresa familiar* (2005). I no podem deixar de banda, per la part que ens toca, el seu

llibre del 2007 *Sí, advocat. El que no vaig aprendre a la Facultat*, un títol estimulant. Val a dir que no és un llibre gaire llarg... Cent vuitanta-cinc pàgines, només.

Esperem que les facultats, que la universitat catalana, hagin millorat. Ens hi esforcem tots. I en Miquel Roca hi ha fet molt, en aquesta feina. Des de l'any 1995 és professor associat de Dret constitucional a la Universitat Pompeu Fabra. Ha estat president del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya entre el 1998 i el 2002 i ha signat amb la Universitat de Girona un conveni del despatx professional que presideix, que permet als estudiants de la Facultat de Dret realitzar-hi pràctiques. La vinculació a la vida universitària de Miquel Roca, doncs, és directa, inequívoca i generosa. Ve de lluny, de temps difícils. La dictadura de Franco el va expulsar de la universitat l'any 1966. Així, paradoxalment, donava ressò a una de les més brillants lliçons de Miquel Roca: la del compromís amb la llibertat.

Aquest compromís té moltes manifestacions en la seva biografia. En els darrers anys, des que va deixar la política, es desplega en un segon pla: el que es troba en el que els sociòlegs designen amb l'expressió *societat civil*: allà hi ha els Amics del Museu Nacional d'Art de Catalunya, que Miquel Roca ha presidit, o la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, que presideix. Si voleu, són exemples desproveïts d'èpica, però en els quals personalitats com la de Miquel Roca contribueixen a la riquesa de la

nostra vida associativa i cultural. Es tracta també d'una altra manifestació del seu compromís amb la llibertat, exercit ara de manera discreta i projectat en àmbits en què la societat catalana ha donat el millor d'ella mateixa.

Ara pot fer-ho, a més, amb institucions pròpies i en un marc constitucional espanyol que ha normalitzat la democràcia, amb totes les seves imperfeccions. Aquest capítol de la història va començar fa trenta anys, amb la Constitució del 1978 primer, i després amb l'Estatut d'autonomia del 1979. Miquel Roca va contribuir a portar la llibertat amb la seva lluita contra la dictadura. Però la llibertat necessita fonaments, i li cal una estructura política que la mantingui. Per fer-la possible no n'hi ha prou amb la fermesa de les conviccions democràtiques: són imprescindibles els coneixements jurídics per construir l'Estat de dret. Miquel Roca era allà, ponent constitucional i estatutari, posant el seu saber de jurista en aplicació. Resulta difícil imaginar una tasca que pugui ser més engrescadora per a un jurista que la d'edificar l'Estat de dret. No és, però, a l'abast de tothom. Com a condició prèvia, s'han de donar les circumstàncies històriques. Ara bé, les circumstàncies històriques de la transició no van venir precisament "donades". Si Miquel Roca va ser al lloc oportú en el moment oportú, és perquè el compromís polític l'hi va portar, en un viatge començat sota la dictadura. I, quan es va trobar amb la responsabilitat de ponent constitucional, calia el saber jurídic més fi per arribar a bon port.

Pascal distingia, sàviament, entre l'esperit de finesa i l'esperit de geometria. Si no hi havia precedents d'estabilitat constitucional com la que tenim des del 1978 ni de continuïtat en l'autogovern democràtic de Catalunya com la que comença el 1979, és, segurament, perquè fins ara no s'havien construït els fonaments en la realitat, és a dir, en la política que reconeix la diversitat, rarament geomètrica, i que busca amb finesa l'acord i el pacte. El diputat Roca Junyent va desplegar tots els seus coneixements de jurista i d'advocat. Si a les facultats de dret s'ensenya la Constitució i l'Estatut, és en gran part gràcies a vostè. Potser a algú li semblarà poc; ho direm d'una altra manera: si som aquí sense haver de demanar permís, si ens presideix una rectora que hem elegit, si ho fem en català, si no tenim por de dir el que pensem... si som lliures, en una paraula, Miquel Roca Junyent hi té molt a veure.

La crítica és consubstancial a la llibertat i és més que legítim revisar les interpretacions de la transició a la democràcia. Enlloc no es pot entendre millor això que en un acte universitari. Miquel Roca ha participat en molts seminaris sobre la transició, i segur que, en el trentè aniversari de la Constitució, en moltes taules rodones es farà referència a la tasca dels qui en van fer la primera redacció. La seva és obra humana i, per tant, imperfecta. Aquesta constitució, i totes en algun grau, contenen promeses incomplertes, drets que no es respecten sempre i normes de funcionament que no donen el resultat previst. Miquel Roca no ha tingut mai una visió patrimonial de la

Constitució del 1978 i ha sabut veure amb lucidesa els problemes que suscita i les mancances que encara presenta. En el debat intel·lectual hem vist en ell un exemple de com s'hi ha d'intervenir: amb racionalitat i rigor i, si és possible, amb elegància. Aquestes virtuts han de ser moltes per ser reconegut com un dels millors oradors que han passat pel Congrés dels Diputats de Madrid. Val la pena destacar-ho: un català, de poca o nul·la inclinació per la pirotècnia verbal, que és educat i que sap emprar la ironia sense excedir-se. A l'última legislatura molts hem temut que aquest discurs hagués quedat bandejat per l'exabrupte. La democràcia deliberativa, de la qual parlen alguns filòsofs del constitucionalisme com a model, té poc a veure amb això. Més aviat és aquella en què la discussió segueix l'estil propi dels discursos de Miquel Roca.

Necessitem aquest estil en la vida pública. No és una qüestió d'estètica, que també podria ser-ho. És una qüestió ètica: la paraula clara i respectuosa, en un discurs entenedor i ric de contingut, és la desitjable. Per això ens alegrem que qui avui s'integrarà al nostre claustre de doctors continuï prenent-la sovint. Recordem ara, però, el que deia fa poc més de trenta anys, quan feia ús de la paraula al Ple del Congrés dels Diputats. Era el 21 de juliol de 1978 i, en el debat constituent, els actes terroristes feien trontollar l'estabilitat de la democràcia naixent. A la darrera sessió abans que el text passés al Senat, va intervenir Miquel Roca, per expressar, com altres, el seu rebuig per un atemptat recent. Cito: "Creo que Sus Señorías

compartirán con nosotros que nos negamos a aceptar la visión fatalista de una España dramática, incapaz de convivir en un régimen de libertad y de democracia. Los que así piensen saben que no tienen acogida sus sentimientos en el planteamiento de la democracia. La democracia es posible, la haremos posible. Y la haremos posible por muchos años pese quien pese". No es va equivocar.

Per tot això, Rectora Magnífica, sol·licito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctor *honoris causa* al senyor Miquel Roca Junyent.